

BT 27.10.02
S. 32

Den ufrivillige erindringen

utstilling/ billedkunst

Æsa Bjørk Thorsteinsdóttir

«Cover» – installasjoner

Lepramuseet/St. Jørgens hospital

Synliggjøring av tid og moral i en uavklart blanding

«Tiden er nådeløs og gir oss ingen beskyttelse. Rommet er gavmildt og har vidde,» sier filosofen Walter Benjamin. I skrivende stund kommer jeg ikke på noe rom som kunstnerisk sett er mer gavmildt enn museumssykehuset St. Jørgen. Spedalskhet er som kjent både en sykdom og en sosial tilstand. På 1800 tallet var sykehuset i Kong Oscars gate overfylt. På det meste måtte 179 syke dele 40 små celler og ett felles oppholdsrom. For å stagge hungersnøden måtte pasientene selv skaffe inntekter til hospitalet. Kvinnene spant, strikket og vevet, mens mennene laget svovelstikker. Kunstneren Æsa Bjørk Thorsteinsdóttir har ikke opplevd noe av dette. Likevel er det denne historien hun lager bilder av. Bilder som ingen leprasient verken har sett eller tenkt. Glassbilder som avdekker noe som ikke ble lagt merke til den gang fortellingen om dem tok form.

Hva er det så kunstneren avdekker? Ytre sett handler det om hender og øyne. Hender støpt i krystall og plassert i poetiske positurer rundt om i hospitalets felles oppholdsrom. Men prosessen er ikke over. Bilde for bilde vil rommet bli supplert med fotografier av publikums hender inn til antallet speiler sykehusets mest tragiske fortid. I et av de trange soverommene ligger stabler med glassøyne strødd på gulvet og i vindusposten. I sykesalen skuer et gigantisk

videoprojisert øyeeple opp fra jordgulvet. Sakrale klanger fyller rommet. Hele installasjonen vokser frem som en spørrende akt etter hvert som vi beveger oss mellom rommene, omtrent som om vi skulle nærme oss et modernistisk dikt. Når? Hvem? Hva?

Det mest solidariske vil være å si at denne delen av Thorsteinsdóttirs installasjon verken taler *fra* noen eller *til* noen. Den taler *om* – en atmosfære i rommet, en fornemmelse av tid. Lyssettingen understreker en slik tolking. Med enkle grep forvandles hospitalet til en kinosal opplyst av billedprojeksjoner i alle retninger, men uten et sentralt lerret. Krystallhendene virker selvlysende. De er anatomisk sett nærmest perfekte. I skyggene langs veggene står vitrineskap med modeller av krystallets kunstneriske inspirasjonskilder. Spastiske hender med knuter og blodige utslett. Mangelfulle, følelseløse hender. Mørklagt fortid. Tidskrystaller.

Øyet i sykesalen er vanskeligere å begripe. Størrelsen alene gjør det både overmenneskelig og umenneskelig. Når Thorsteinsdóttir i tillegg pakker det inn i vakker meditativ musikk blir scenen så metafysisk voldsom at falskheten sniker seg inn i den. Hele settingen underbygger et sykdomsbilde ingen av oss liker å tenke på: Bibelens ulykksalige blanding av spedalskhet som et ytre symbol på indre moralsk svikt. Gud ser alt. Kanskje er dette en tiltenkt kritisk «skrekkeffekt» fra kunstnerens side. Et vrengebilde av poesien i fellesrommet. Eller ganske enkelt bare dårlig skjønn.

ANMELDT AV
ØYSTEIN HAUGE